СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 48. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок 27 лютого, 1934.

VOL. XLII. No. 48. Jersey City, N. J., Tuesday, February 27, 1934. THREE CENTS.

ЗАКІНЧЕННЯ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СІТИ. — На останній сесії річного засідання, що відбулася в суботу зполудня, головний уряд У. Н. Союза вирішив низку важних справ.

Передискутовано й ухвалено виасиґнувати допомогу ріжним інституціям у рідній краю і в Америці. Всі асиґнати виносять загальну суму 1,700 долярів.

Обговорено далі ювилейну кампанію. Передовсім обговорено звязану з тим справу орґанізаторів.

Обговорено ще раз злуку відділів.

Вирішено по довгій дискусії справу нагороди за приєднування членів в ювилейному році.

Уряд прийшов до переконання, що ювилейна кампанія поведеться найкраще тоді, як всі урядники й усі члени впишуть усі свої діти до У. Н. Союза.

Засідання закрив предсідник гр. М. Мурашко, дякуючи головним урядникам за велике заінтересування справами У. Н. Союза, яке вони виказали своїми річевими дебатами й ухвалами, та висловив надію, що всі урядники будуть тепер помагати екзекутивному комітетови перевести в життя широку діяльність, накреслену головним урядом у ювилейному році. Підчас дебат кождий урядник висказував свою особисту думку про кожду справу, але як справу вирішено ухвалою, погляд більшости, затверджений ухвалою, обовязує кождого урядника. Він висказав надію, що коли урядники так щиро попрацюють, як щиро вони радили, то ювилейний рік принесе велику користь для скріплення У. Н. Союза.

Засідання закінчено відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна".

ПОХОРОН ЕПИСКОПА О. Д-РА ЖУКА.

КАРТЕРЕТ (Ню Джерзі). — Канцелярія української православної дієцезії подає, що епископ цеї церкви, о. д-р Йосиф Жук, помер в пятницю, 23 лютого, в 2-гій годині зполудня.

Захорів він був минулого жовтня, а 4 січня ц. р. виїхав до Фльориди лікуватися. Але вже 1. лютого лікарі покинули всяку надію на вилікування хорого. Дня 4 лютого о. М. Підгорецький, ґенеральний вікарій цеї церкви, виїхав літаком до Ст. Пітерсбурґ, щоби заосмотрити його останніми дарами.

Тіло епископа буде спроваджене до Картерет, Н. Дж., де в четвер або пятницю відбудеться з церкви св. Дмитра похорон.

Покійний родився 24 грудня 1872 року в Підкамени, в Галичині. Скінчив ґімназію в Бродах, а опісля студіював на теольоґічнім факультеті у львівськім університеті. Висвячений у Станиславові в 1899 році, він став секретарем епископа Шептицького. Далі студіював в Інсбруку, в Австрії, та став доктором теольоґії. Був опісля ректором греко-католицької теольоґічної семинарії у Львові, а в 1910 р. папа Пій X. іменував його ґенеральним вікарієм для Босни. У 1913 р. його перенесено до Відня як пароха церкви св. Варвари з титулом мітрата. Підчас боротьби українського народу за самостійність Покійний брав живу діяльність і через те по упадку цеї боротьби виїхав до Америки. Був наперед у Канаді, а потім парохом у парохіях в Сиракюз, Пасейк, Алентавн, Мекаду й Карнеґі. В 1930 р. Покійний зірвав звязь з римо-католицькою церквою, а в 1932 році був висвячений на епископа української православної церкви.

Американські ґазети навіть у великих містах дали вістку про смерть епископа д-ра Жука.

РОЗБИВСЯ ЛІТАК.

СОЛТ ЛЕЙК СІТИ (Юта). — У пятницю, 23. лютого, в годині 2. зполудня, виїхав звідсілля в дорогу до Рак Спрінґз, в стейті Вайомінґ, літак з 8 особами. Літак до мети не доїхав.

У неділю побачили його летуни, вислані на його пошукування. Він лежав на збочі гори, яких 8,000 стіп над поверхнею моря. Вислана партія ратівників знайшла всіх пасажирів неживими. Літак видно вдарився об гору яких 15 мінут після вилету з цього міста.

БОРОТЬБА ЗА БОЛЬШЕВИЦЬКІ СИМПАТІЇ.

НЮ ЙОРК. — В салі Метрополитен Лайф Білдінґ відбулися в неділю збори Вірменської Революційної Орґанізації, звісної під іменем Ташнаґ. Яких 200 большевицьких симпатиків пробували розбити збори орґанізації. Прийшло до бійки, в якій уживано пястуків і ножів. Остаточно комуністів побито й викинено з салі.

Бесідники на вічу заперечували звязок між цею орґанізацією та вбивством вірменського епископа Туріяна і доказували, що тільки революцією всього вірменського народу під большевицьким ярмом потрафлять Вірмени звільнитися від залежности від Росії.

ВІДНАЙШЛИ КОПАЛЬНЮ ЗОЛОТА.

У північно-західніх територіях Канади, 300 миль на північ від містечка Форт Симпсон, недавно віднайдено копальню золота, що належала тому 28 років до братів Меклавдів. У 1908 р. братів Меклавдів хтось убив. Про місцевість, де знаходилася їхня копальня золота, ніхто більше крім них не знав і так золото у ній заховалось аж до наших часів. Та була їхня копальня зазначена на мапі, яка знаходилася в руках старенького священика Лє Ґена. Ця мапа попала в руки Джека Станнієра і він знову віднайшов „затрачену" копальню золота, куди тепрр спішать шукачі золота з усіх сторін Канади.

ЛИЦАРСЬКА ЧЕМНІСТЬ ПСА.

Дехто з мешканців міста Келґарі в Алберті був свідком лицарської чемности пса. На вулиці міста стрінулися два ворожо настроені пси. Один з них був породи псів Ейрдейл, а другий звичайний собі міщанець. Значить, аристократ стрінув плебея. По кількох хвилинах завзятої боротьби аристократ Ейрдейл лежав поборений і не хотів, або ні міг піднятися. Тоді міщанець-плебей зловив його зубами цупко за шию й по тяжкім труді затягнув аж коло сходів дому, де переможений пес належав. Опісля поважно вийшов собі з загороди на вулицю й побіг домів.

ПОКАРАННЯ ПЕКАРІВ.

Багато черновецьких пекарів випікали хліб меншої ваги. Щоби їх не виловлювано, не давали вони на хлібах своїх фірм. Поліція поробила по пекарнях поміри хлібів і передала багато пекарів прокураторії за обманство.

ПОВІНІ В РУМУНІЇ.

Від кількох днів у Румунії потепліло. Топляться сніґові маси. На Дунаю плавуть криги леду. Річки наростають. Небезпека повіні велика. З міста Нова Кілія повідомляють, що половина міста під водою. Сотки домів порозвалювалися. Місто зажадало негайної допомоги.

ФРАНЦІЯ НЕ ВПУСКАЄ РУМУНСЬКИХ ТОВАРІВ.

Французький уряд рішив заборонити цілком довіз усяких товарів з Румунії. Румунська влада поробила заходи, щоби задержати дозволений досі контингент румунських товарів у Франції.

ЗАДОВЖЕННЯ КАНАДІЙСЬКИХ ФАРМЕРІВ.

На основі найновіших обчислень, 242,850 канадійських фармерів є заморґеджовані на суму понад 700 міліонів долярів. Річний процент від тих морґеджів виносить біля 49 міліонів долярів.

АРКТИЧНІ ПТАХИ В МАНІТОБІ.

З браку поживи на далекій півночі птахи-птарміґани цілими стадами прилітають зпід арктику в північну Манітобу. Мешканці тих околиць не памятають, щоби ці птахи будь-коли в такій великій скількости і так далеко на південь прибували з країни вічних ледів.

NRA
MEMBER
U.S.
WE DO OUR PART

ЗАСТРІЛИЛА ЧОЛОВІКА І СЕБЕ.

У містечку Порт Довер в Онтеріо пані Ева Ґембл мала безупинний клопіт зі своїм чоловіком, який знущався над нею. Вкінці вона попросила, щоби поліція заступилася за неї, онак на її просьбу ніхто не звернув уваги. Одного вечора, коли чоловік хотів знову її бити, вона застрілила його з з револьвера. Опісля просиділа в страху 5 днів над трупом чоловіка. Пятого дня витягнула трупа на двір і положила на порозі курника. По тім пішла до хати, написала пояснення траґедії на карточці, і астрілилася.

Поліцію повідомив про траґедію 13-літній хлопчина, який випадково побачив трупа на порозі курника.

ВІДВАЖНА КИТАЙКА.

Відомий китайський ґенерал Чян Кай-Шек має дуже відважну жінку. Пані Чян Кай-Шек взяла на себе ролю мирового посередника між націоналістичними військами нанкінського уряду й повстанцями провінції Фукієн. Часто вона відвідує літаком війська повстанців без ніякої охорони. Недавно вона була принесла свойому чоловікови добру вістку, що на її предложення деякі провідники повстанців у північній частині Фукієну годяться піддатись націоналістичним військам без бою.

40 ЛІТ ПРАЦІ.

У Львові вшанували Українці 40-ліття праці Осипа Стадника для українського театру.

Стадник зі своєю дружиною працювали як актори на українській сцені. Кромі того він довгі літа був директором українського театру.

На святочній виставі для вшанування 40-літньої праці Осипа Стадника виступав також старий літами, а все молодий духом, його довголітній товариш праці, Рубчак.

ПОВІСИВСЯ ЗА 95 ЦЕНТІВ.

В едмонтонській провінційній вязниці повісився 40-літній Джі Вонґ, Хінець, якого арештовано за крадіж мила вартости 95 центів.

ОПРАВДАНИЙ ЗАПИТ.

В ґазеті „Ню Йорк Сон" появився допис якогось читача такого змісту: „Чи багато читачів завважили, що властиве імя Літвінова є Фінкельштайн, імя Троцького Бронштайн, а пан Джуґашвілі назвав себе Сталіном? Коли в часі передреволюційнім такі прибрані назвища були конечністю, то яка конечність тепер стидатися свого справжнього імени?

ЗНАЙШОВ ДІЯМАНТ ВАРТОСТИ 350 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.

Якобус Йонхер, що жие в полудневій Африці, продав у місті Йоганесбурґу 726-каратовий діямант за 350 тисяч долярів. Щасливий Якобус каже, що вернеться назад на свою фарму, але в шовковому капелюсі й у фраку. Йому поміг знайти величезний діямант хлопець Йоганнес, що робив у нього на фармі. Цей хлопець зможе жити на фармі Йонхера зовсім свобідно, як йому захочеться.

УРЯД ПЛЯНУЄ ЗМІНИ ШКІЛЬНОГО ЗАКОНА.

Манітобський департамент освіти пропонує деякі зміни шкільного закона, що мають бути предложені на найближчій сесії леґіслятури. Одна з запропонованих змін буде вимагати, щоби шкільні ради, пошукуючим учителя, подавали згори платню, яку думають платити. Інша зміна каже, що вчитель має стратити цертифікат, як не буде вчителювати пять літ.

СВІДОЦТВО ЗДОРОВЛЯ ДЛЯ НОВОЖЕНЦІВ В АЛБЕРТІ.

Албертійський міністер здоровля в Алберті, Годлі, заявив, що на найближчій сесії провінціонального парляменту уряд зголосить законопроект у справі лікарських оглядин новоженців перед їх повінчанням. Без свідоцтва здоровля не вільно буде їх звінчати. На увазі мається недуги заразливі. Справа умовохорих вже вирішена іншим законом.

Такий закон обоязує в Саскачевані, де сім днів треба чекати на дозвіл по предложенню свідоцтва. В Алберті дозвіл на вінчання буде виданий першого дня по зложенню свідоцтва здоровля.

ІНДІЯНСЬКІ ВІНЧАННЯ НЕВАЖНІ.

В Алберт Бей, Брит. Колумбії, звінчалися в анґліканського пастора 28 індіянських пар нараз. Досі вони були звінчані по свому індіянському звичаю, аде як прийшли просити публичної допомоги, їм сказали, що наперед мусять звінчатися, бо їх шлюб неважний. Не надумуючися довго, Індіяни стали парами одна за другою і на втіху своїх дітей іще раз звінчалися.

КАРНО-АДМІНІСТРАЦІЙНІ ЗАСУДИ СВЯЩЕНИКІВ.

Староство в Збаражі укарало о. Ярослава Мельника з Зарубинець та о. Онуфрія Чубатого з Добровод гривною по триста злотих, або по сім днів арешту, за те, що 11. листопада 1933 р. в часі ювилею 15-ліття відновлення державного життя Польщі відправили Службу Божу в чорних ризах. Таку саму кару вимірило староство в Тернополі о. Василеви Куриласови з Буцнева, теж за факт, як вище.

ОЛЕНЬ СПРИЧИНИВ ЗАЛІЗНИЧУ КАТАСТРОФУ.

На сіенарській лінії між Ванкувером і Едмонтоном, на схід від Джеспер, знайшовся олень, що з трудом видістався зі снігів і хотів відпочати. Надіхав поїзд і олень дістався під його колеса. Олень згинув, а чотири ваґони перевернулися в сніг. Іншої шкоди не було.

ПОЛЬСЬКА „ФЛЬОТА" ВІДВІДАЄ СОВІТИ

ВАРШАВА (Польща). — Польщі тепер чогось дуже спішиться, щоби на всі заставки манифестувати перед світом російсько-польське зближення. По повороті польського міністра заграничних справ, полковника Бека, з Москви, негайно оголошено, що польська воєнна „фльота" виїде на совітські води і стане перед Ленінґрадом. А совітська фльота прибуде до польського порту Ґдині.

НІМЕЦЬКА МЕНШІСТЬ ЗА ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД.

ВАРШАВА. — При голосуванню над новою польською конституцією німецькі посли, котрі досі завжди стояли в опозиції до польського уряду, голосували за приняття конституції, хоч вона не дає національним меншинам майже ніяких прав. Та Німці голосували за конституцію з чисто опортуністичного огляду, думаючи, що їх положення тепер поліпшиться, бо Гітлер погодився з Варшавою.

ПІДБУРЮЮТЬ ЖИДІВ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ.

ЛОНДОН. — Жидівська преса в Анґлії далі не перестає друкувати кореспонденцій з Галичини, в яких представляється галицьких Українців як антисемітів, котрі вживають супроти Жидів насильства і терору, а навіть убивства, як теж економічного бойкоту. В статтях тих кореспондент домагається від польського уряду ріжних мір охорони Жидів.

Такі кореспонденції помістили (як подає Українське Бюро в Лондоні): „Джуїш Кронікл" з 18 січня, 19 січня, 26 січня і 2 лютого та „Джуїш Ворлд" з 25 січня.

РІДНИЙ КРАЙ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ НАКЛЕПІВ.

ЛЬВІВ. — „Діло" обговорює дуже широко відомости про бойкот Жидів Українцями, котрі висилає з Галичини якийсь невідомий індивідуум, а котрі облітають не тільки анґлійську, але й світову пресу. „Діло" взиває відповідальні жидівські чинники, щоби забрали в тій справі голос і виказали прилюдно, де це і хто з Українців уживає терору супроти Жидів у Галичині. І питається, чи поширювання по світі такої неправди про Українців під Польщею не шкодить теж Жидам і чи воно не загострює українсько-жидівських відносин.

ЩО Є В ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКІМ ДОГОВОРІ.

РИҐА (Латвія). — Світ здивований, що воно сталося, що прийшло так скоро до зближення між Польщею і Німеччиною. Пояснюють це тим, що до договору про ненапад, який заключено між Польщею і Німеччиною на 10 років, додано секретну умову, якою Польща зобовязалася не противитися прилученню Австрії до Німеччини, німецькому зброєнню і німецькій окупації Мемеля.

МАРШ БЕЗРОБІТНИХ.

ЛОНДОН. — Зі всіх сторін Анґлії вислано до Лондону делеґації голодуючих, котрі зібралися в Гайд Парку на віче, в якому взяли участь до 50,000 цікавих. Протестуючі голодні торкнулися в своїх окликах і королівської родини, але короля не чіпали. Поліція, яка вирушила у великім числі, не мала нічого до роботи. А було до 12,000 охоронної служби. Та демонврації безробітних щойно почалися.

ПОВАЛИТИ НЕ ШТУКА, АЛЕ ШТУКА ПРАВИТИ.

ВІДЕНЬ.—Канцлер Дольфус позбувся соціялістичного уряду та зніс ріжні соціялістичні розпорядки й установи. Та тим справи не направив, економічного положення не поліпшив, безробіття не зліквідував. Навпаки, напитав собі великого клопоту. Всі засипали уряд вимогами податкових полекш, а клерикали домагаються негайної контролі над школою, вихованням, книжками і пресою.

НА КОРАБЛЯХ БУНТИ.

ЛОНДОН. — Доносять про новий бунт жовнірів на воєнних кораблях. Тим разом збунтувалися моряки на кружляку „Кенбера" через надмір праці й лиху поживу.

ГОТУЄТЬСЯ ОБНЯТИ ПРЕСТОЛ.

ҐСІНКІНҐ (Манчуко). — Бувший китайський цісар, 28-літній Генри Пу-Ї, пробує вже третій раз задержати за собою престол. Тим разом засяде на престолі в Манчуку при помочі японських баґнетів. Як він мав 3 роки, то був проголошений цісарем цілого Китаю. Тоді жив у Пейпіні, столиці Китаю.

ШАНУЮТЬ ГЕРОЇВ.

БЕРЛІН. — Свято в память героїв випало надзвичайно торжественно. На святі в опері був і президент Гінденбурґ. На його честь піднесено за почином Гітлера трикратне „слава". В той самий день переведено через радіо заприсяження лідерів наців і понад 1,000,000 Гітлерових офіціяльних представників. Всі вони присягали на вірність Гітлерови.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Friday's issue (with Ukrainian Weekly):		Число з пятниці (з англійською частю):	
One year	$ 2.00	На рік	$2.00
Six months	$1.25	На пів року	$1.25
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Адреса "SVOBODA" P. O. BOX 346 JERSEY CITY N. J.

ЗАПОЧАТКУВАЛИ.

Відділи У. Н. Союза в Ню Йорку влаштували дня 22 лютого величаве Ювилейне Союзове Свято і тим започаткували ювилейні обходи, які відбудуться по всіх українських громадах Америки. Ми певні, що навіть по таких малих закутках, де нема відділів У. Н. Союза, і там святкуватимуть тепер ювилей 40-літньої праці нашої організації. І там згадають за У. Н. Союз не злим, тихим словом. І там пригадають собі наші громадяни історію нашої організації, а коли її не знають, то довідаються про неї зі сторінок „Свободи", з картин минулого У. Н. Союза.

Свято-Ювилей започатковано в Ню Йорку не тільки тим, що влаштовано гарний концерт, на який прибула тисячна публика. Започатковано це свято не тільки словом, промовами і піснями чи іншими артистичними продукціями, але й рівночасним придбанням поважного числа нових членів до У. Н. Союза.

В такий самий спосіб треба нам всюди ставитися до ювилейних обходів. Видана У. Н. Союзом ювилейна брошура допоможе урядникам відділів нашої організації по місцевостях в улаждуванню тих ювилейних свят, як теж у вербуванню нових членів до Союза. Та памятаймо, що ввесь наш 40-літній ювилей не був би успіхом, якби ми не перенялись духом і завзятістю Союзових піонірів зперед 40 років. Ті піоніри мусіли побороти надзвичайні перешкоди, щоби цей наш Союз заснувати, а ще більші, щоби його при життю вдержувати. Тому, якіб не були прикрі теперішні відносини, вони не є гіршими від тих кріз, які доводилось У. Н. Союзови переживати. А історія Союза виказує, що він завжди в усіх критичних хвилях міг видобути з себе велику моральну силу, яка поконувала всі трудноші.

Крім того сьогодні маємо до діла з загально відомою і шанованою передовою організацією, добре загосподареною, до якої належати повинно бути честю і бизнесом кождого свідомого Українця. Ми маємо перед собою організацію, яка не жалує ні трудів, ні гроша, щоби придержати тут роджену нашу молодь при українськім імені й при українській ідеї. Це легко зрозуміти й оцінити кождому, для кого українська будучність в Америці є справою дорогою. Цей повинен пошанувати 40-літній ювилей У. Н. Союза тим, що коли не є членом Союза, вступить до нього; а коли є в нім, впише в ряди Союзової армії свої діти і візьме собі за обовязок чести придбати в тім ювилейнім році хоч одного нового члена до У. Н. Союза.

VOICE FROM GRAVE HURLS LIE AT „AVENGER"

By DR. H. G. SKEHAR.

There appeared an article in the SUNDAY TIMES of Jan. 21, by Meyer Zolotareff containing an interview with Sholom Schwartzbard, which stated that the Ukrainian Gen. Simon Petlura ordered the massacre of 300,000 Jews in 1918 in Ukraine and that Sholom Schwartzbard killed Gen. Petlura on May 15, 1926, in Paris, France, to avenge his people.

Mr. Schwartzbard specifically accuses Gen. Petlura as follows: "Petlura was a pogrom-maker. He tortured. He ruined women and girls. He instituted pogroms in the Ukraine, in Poland and in Czecho-Slovakia. He permitted his soldiers to plunder, desecrate women, mutilate children and conduct a veritable slaughter. Jewish properties were confiscated for his uses."

That is what Sholom Schwartzbard says. But now let us carefully read the proclamation of Gen. Petlura to his officers and soldiers, which he issued during the pogroms:

PETLURA'S ORDER CONDEMNS ABUSES.

Proclamation of Gen. Simon Petlura.

Aug. 26, 1919.

"This order will be read in the divisions, the brigades, the regiments, the battalions and the companies of the armies of the Dnieper and of the Dniester and in the detachments of the insurgents:

"The sinister men of the 'Black Hundred' and the 'Red Hundred' are but one band.

"They are assidously weaving the spider's web, provoking pogroms of the Jewish population, and on many occasions they have incited certain backward elements of our army to commit abominable acts.

"They thus succeeded in defiling our struggle for liberty in the eyes of the world and compromising our national cause.

"Officers and cossacks! It is time to know that the Jews have, like the greater part of our Ukrainian population, suffered from the horrors of the bolshevist-communist invasion and follow the way to the truth. The best Jewish groups, such as the "bund," the "unified," the "poaley-zion" and the "folks party" have willingly placed themselves at the disposal of the sovereign and independent Ukraine and co-operate with us.

"It is time to learn that the peaceful Jewish population, its women and children, have been oppressed in the same way as ours and deprived of national liberty. This population has lived with us for centuries and divides our pleasures and our sorrows.

Commands Troops to Keep Hands Clean.

"The chivalrous troops who bring fraternity, equality and liberty to all the nationalities of Ukraine, must not listen to the invaders and provocators who hunger for human blood. Neither can they remain indifferent in the face of the tragic fate of the Jews.

"He who becomes an accomplice to such crimes is a traitor and an enemy of our country and he must be placed beyond the pale of human society.

"Officers and Cossacks! The entire world is amazed at your heroism. Do not tarnish it, even accidentally, by an infamous adventure and do not dishonor our republic in the eyes of the world. Our enemies have exploited the pogroms against us. They affirm that we are not worthy of an independent and sovereign existence and that we must be enslaved once again.

"Officers and Cossacks! Ensure the victory by directing your arms against the real enemy, and remember that our pure cause necessitates clean hands.

"I expressly order you to drive away with your arms all who incite you to pogroms and bring them before the courts as enemies of the state. And the tribunal will judge them for their acts and the most severe penalties of the law will be inflicted on all those found guilty.

"The government of the Ukrainian People's Republic has addressed an appeal to all inhabitants of the country to resist the activities of our enemies who provoke the pogroms of the Jewish population.

"I order all troops to listen well and to retain this appeal and to spread it as much as possible among our comrades and among the people. PETLURA,

"Commander in Chief."

DR. MARGOLIN'S VIEW ON POGROMS IN UKRAINE.

And now let us see what the outstanding Jews had to say about the pogroms:

(This interview by Dr. Arnold Margolin, representative of the Ukraine at the Paris Peace conference, appeared in the Jewish Chronicle, London, England).

"There is this difference between the pogroms which unhappily have taken place in the Ukraine and those which occurred under the Tsarist regime. Whereas, the latter were instigated and connived at by the authorities, the government of Ukraine steadfastly has set its face against the pogroms, and it has no part in, nor is it responsible for them.

"At the time of Petlura's coup d'etat, at the end of November, 1918, I, myself, read, in numerous towns and villages in the Ukraine, proclamations issued by the government strongly condemning pogroms explaining to the people that the Jews were fellow citizens and brothers who were helping in the evolution of the Ukraine state, to whom the fullest rights were due.

"The proclamation declered that pogroms must tend to discredit the Ukraine in the eyes of the civilized world, and those who took part in them were no friends of their country.

"Unfortunately, after the bolshevists took Kiev, and disintegration set in among the ranks of the Ukrainian forces, the worst element of the army started pogroms. Once more the government disavowed them, sentenced the perpetrators to death, expressed their deepest sympathies with the Jews and promised the fullest compensation to the sufferers.

PUTS BLAME ON CRIMINALS AND REDS.

"I must unhappily admit that the last pogroms as to which I have information—those of February and March last—were very bad, thousands of Jews being killed. They were instigated by criminals, black hundreds and bolshevicks, who wished to discredit the Ukrainian government.

"These events made a deep impression upon me, and at the end of March I tendered my resignation.

"I stated that I was aware that the government was not to blame for the pogroms, but that, as a Jew, I felt that I could not retain an official position in a country where my brethren were being massacred.

"My resignation was not accepted, and the government begged me to continue giving my services, at least abroad, and I was appointed as one of a mission of four to represent the Ukraine at the peace conference, my colleagues being the former ministers, M. M. Sidorenko, Paneiko and Shulgin."

The above interview of Dr. Margolin speaks quite clearly for itself. That there was no official anti-Jewish feeling in Ukraine is well demonstrated when the Ukrainian government sent Dr. Margolin as its representative to Paris. More than this, the Ukrainian government invited a Jewish commission to investigate pogroms and lay the blame wherever it belonged.

(Hence the following letter from Israel Zangwill, noted writer and president of the Jewish territorial organization, penned in replay to an invitation by the Ukrainian government to participate in the commission for the investigation of Jewish pogroms in the Ukraine.

CONVINCED OF GOVERNMENT'S SINCERITY.

"October 20, 1919.

"The President of the Delagation of the Ukrainian Republic:

"Dear Sir:

"I feel highly honored at the invitation of the Ukrainian government to take part in the proposed commission for the investigation of anti-Jewish pogroms, but I am away in Wales, resting under medical advice, and do not feel the strenght to undertake the journey.

"Moreover, if Dr. Yochelman, a member of the council of the Jewish territorial organization, forms one of the members my organization will be sufficiently represented.

"I take the opportunity of saying, however, that it needed not this step, nor even your honest admission of the deplorable facts as regards the towns, to convince me that your government is working hard, if not perhaps its hardest, to stop massacres for which the unsettled state of Russia largely is responsible.

"The national rights you have given to the Jews are a manifestation of true statesmanship and in shining contrast with the Jewish policy of Poland, and I can only hope that your republic will be preserved to give the rest of the world an example of the strength and the exalted patriotism that comes from the cordial co-operation and mutual respect of all the varied racial and religious elements that make up a modern state.

"That these massacres, if they continue, will destroy your state no less surely than its innocent victims, adds to the regret with which I, as a supporter of the principle of selfdetermination, observe your present failrue to suppress them entirely.

"Again thanking you for the honor of your invitation.

"Sincerely yours,

"ISRAEL ZANGWILL."

The summary of the above three documents alone illustrates well that Gen. Petlura was not responsible for the Jewish pogroms. This has been authenticated by the Jewish leaders.

In view of this it is very unwise for some "ultra Jewish patriots" to write what they do about Petlura and the Ukrainians — for if another conflagration comes in Ukraine, I am afraid, there will be no famous Torres to defend the innocent Jewish population, and no Baron de Rothschild to finance such defense. Only such bombastic tactics as those of Schwartzbard would be blame for this. But let us hope it never comes.

(Sunday Times, Chicago, February 18, 1934).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЛАКСИВИЙ НАРІД.

„Ворлд-Телеграм" у своїй передовиці про конгресові розсліди скандалів подає терпку характеристику Американців:

„Ми правильно час від часу виходимо на чуттєву розпусту обурення зприводу розкриття урядових скандалів, а потім скоро про них забуваємо, аж до наступного скандалу. Як нарід, ми сильно любимо плакати та заводити, але не любимо робити кроків, які скандалам запобіглиб".

Перечисливши довгу низку обурень зприводу урядових скандалів, стаття закінчується словами: „Може колись ми виростемо з віку плаксіїв, та замісць робити пустий галас про скандали зробимо щось у тій справі".

Так говорять газетярі про американський нарід, котрий іншим народам виглядає як дозрілий. Щож тоді могли би сказати собі інші?

ДАЛІ АМЕРИКАНЕЦЬ ПРО АМЕРИКАНЦІВ.

Американський фейлетоніст, Форест Дейвис, каже про Американців:

„Американці, судячи їх по їх історії, є задиркуваті проклиначі, непогамовані, загонисті, ще далі віддані пограничному безправству, які кождої хвили можуть проявити мерзкі пристрасти, коли їх зачепити".

Далі Дейвис показує, звідки виробився такий характер. Адже Американці повстали з прерізних бунтарів. Одні бунтувалися проти королів і єпископів Англії. Другі бунтувалися проти переслідувань клерикальних королів у Франції. Інші проти німецького деспотизму. Проти віроісповідних переслідувань на сході Европи. І так далі. Це все зібралося в американській вдачі, яка ще й нині проявляється бунтарством.

Цікаво, що бунтарство закидують народови, в котрім якраз того бунтарства не можуть доглянути імігранти з інших народів.

Чи нема чогось у кождім народі, яке доглянути може хіба той, хто до нього самий належить?

ВСЕ ДЛЯ МИРА, ЧИ ДЛЯ ВІЙНИ?

Большевицький уряд, котрий усе голосить, що найвищим мотивом народньої господарки повинно бути не бажання особистого зиску, але бажання служити громаді, почав прерізні полекші для селян і робітників на Сибірі. Підвищено заплату салдатам, робітникам, технічним урядовцям і вчителям. Селянам дали податкові полекші. Все це робиться на те, щоби зробити селян і робітників льояльними супроти Москви на випадок війни з Японією.

Українських селян обдирають з останнього куска хліба і годують ним сибірських селян, щоби вони за миску сочевиці тягнули за Москвою. Як буде війна на заході, а спокій на сході, то Москва буде обдирати Сибір та давати охлапи Україні, щоб Україна сиділа тихцем, поки знову не стануть її обдирати, щоби годувати селян близько военної полоси.

Це називається раєм для селян і робітників.

НЕБЕЗПЕКА?

Американський інжинір Толвел розглядає питання, чи є яка можливість небезпеки большевизму для Америки.

Чи про те ще говорити треба? Коли американський уряд признав большевицьку владу, то цим він сказав мовчки дуже вимовну заяву. Таксамо коли здоровий чоловік витається свідомо з паршивою людиною, то тим він признає, що при привитанню він не боїться набратись пархів.

В. Будзиновський.

НА ОКРАЇНАХ

(Історичне оповідання).

(4)

Плян був ясний. Ті, що ішли позаду, кинулись би щойно тоді, метнулись би вперед, коли би передущі свої вози вже постручували у фосу. Ті, що пхали вози, і ті, що ішли за возами, мали в зубах ножі, за ременями сокири. Луки і сагайдаки були поприкріплювані на спинах, не готові до безпроволочного ужитку. Так треба було зробити, щоби руки були вільні. Сі Татари з возами і за возами мали задачу: виповнивши рів і пробравшися через нього на вал, рубати палісади. Аж тоді, коли вони будуть пхатися на вал, доскочила би та решта, що стояла позаду, щоб оборонців палісад засипати стрілами і вдертися до середини замку.

Татарські вози, радше вози зареквіровані Татарами у людей в околиці замку, прикочувалися до замкової фоси, неначе замовлені Нестором. Ще не докотилися до фоси, коли через фосу нагло впав міст. З замку висипалася сотня козаків і списами вдарила на Татар. Піхоті годі оборонитися перед списами кінноти одними сокирами. Годі оборонитися, годі й втекти.

Рушила вперед татарська кіннота, що стояла оддалік, готова до наступу. Та козаки, справившися з тими, що пхали вози, вернулися назад до замку. Міст знов піднесено. Татарську кінноту знов привитано мушкетами і картачами з замку. Татари знов мусіли вступитися, полишаючи перед замком велику силу погибших і ранених.

— Тепер хіба вже мають досить, — бачучи се, промовив Розворський до Нестора. — Відійдуть.

— Мене дивує, що вони не відчепилися від нас після першого свого наступу, бачучи, що ми гідно приготовилися на їх привитання, — відповів Нестор. — Державчися свого способу воювання, повинні були відступити, як не по першім, то по другім своїм невдачнім наступі. Чи не вислано їх на те, щоби вони за всяку ціну взяли Височку?

Пізніше показалося, що так справді було. Татари дістали зі Стамбула приказ поруйнувати прикордонні замки сусідів. Орда, що підійшла під Височку, зараз показала, що такий її намір. Приступ вже не повторився. Зате Височку оперезав обруч татарських огнів. Не було сумніву, що Татари лишаються на ніч і порозпалювали вогні, щоби варити пшоно, пекти баранину і конину.

— Погано! — сказав Нестор до Розворського. — Маємо облогу. Хочуть взяти нас голодом.

— Заки зачнемо вмирати з голоду, облога навкучиться їм, — сказав Розворський. — Також можемо спробувати щастя, чи не прогнав би їх випадом...

Нестор, котрий думав скоро і ніколи не рахуючи на якісь щасливі можливости, скоро рішався та свої рішення таки зараз виконував, відповів:

— Буде навпаки! Як відси не вихопимося нині-завтра, то ще заки облога навкучиться їм, помремо з голоду. Запас харчів маю тільки на короткий час для ґарнізону Височки. Я не сподівався, що до моєї челяди прийде ще пів сотні здирківських козаків. І паші не маю так багато, щоби стало також для коней вашої пів сотні. Одиноким нашим ратунком є пробитися до Здиркова...

— Гадаєш, Татари не подумають таксамо, що то наш одинокий ратунок? Гадаєш, що не зроблять все можливе, щоби не пропустити нас?

Сю замітку проти думки Нестора його пан зробив не тому, що може мав інший плян ратунку, або щоби боявся іти пробоем крізь татарський табор. Плян молодого отамана Височки був йому не по нутру, бо з ним була його жінка і його донька. Сумнівався, чи з тих, що підуть пробоєм, спасеться половина. Між тими, що лишаться на боєвищи, мабуть лишились би обі жінки.

— Очевидно, що будуть пильнувати нас, — відповів Нестор. — Вони не такі дурні, як би нам се було потрібне. Глупота ворога дуже часто його противника ратує. Та я на тій глупоті ніколи не будую моїх плянів. Користаю з неї, як вона прийде, та не думаю, що мусить прийти. За те гадаю використати їх думку, що ми будемо глупі. Ми раз мусимо сказати собі і при тім твердо стояти, що як не спасемо себе пробоєм, то впадемо в їх руки... Чи думаєте інакше, пане Розворський?

— Думаю цілком так як ти. Не пробившися, не спасемо себе. Зразу у мене блиснула надія, що решта ґарнізону Здиркова прийде нам з відсічю...

Розворський ще тепер не уважав се за виключене, та соромився сказати се голосно, щоби не почув закиду, що дурить себе як мала дитина, яка не знає, що таке війна, що таке Татарин.

— Мені таке й через голову не прийшло. В Здиркові не зараз довідаються, що ми тут обложені. Хібаж Татари такі дурні, щоби вість про се, що тут діється, пропустити до Здиркова? Чейже і вони знають, що відтам могла би прийти відсіч... Могла би прийти, як би було кому... Половину ґарнізону ви вже самі привели сюди. Як до тих, що лишилися в Здиркові, прийде вість про татарський похід, вони не ослаблять решти ґарнізону, висилаючи сюди дальшу пайку оборонців Здиркова. Ні! Про се, щоби прийшла відсіч, нема й що думати.

— Колиж ти гадаєш...

— Як розумний чоловік додумається до того, що щось мусить бути зроблене, то повинен зробити зараз.

— Як ти розумієш се зараз?

— Не зараз, в сій хвили. Не в білу днину. Для нас, що знаємо тут кожду пядь землі, на таке найліпша ніч. Зараз сеї ночи!

Розворський жахнувся, бо перед його очима стануло жінка і донька. Він спитав:

— Справді вже сеї ночи? Не ждучи, чи днина, або дві можуть принести якусь, для нас корисну зміну? Пробій нам не втече. За пару днів не буде гірше, як нині.

— Цілком так як ви, в сій хвилі думають про нас Татари, — сказав Нестор несміло. — Саме тому, що й вони так думають, треба нашу постанову виконати нині.

(Далі буде).

— Пане вейтер, принесіть мені печеню, але досить велику, бо я страшно нервовий і кожна дрібниця хвилює мене!

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА

Українська молодіж у Ню Йорку вже віддавна цікавиться У. Н. Союзом. Цьогорічний 40-літній ювилей це заінтересування ще більше оживив. Ювилейне свято, на котре зібралося коло 2,000 осіб, старших і молоді, ще більше підняло запал молоді до Союза.

Молодь хоче брати живу участь не як діти, обезпечені тільки через родичів, але як члени, обзпечені в своїм імени, як повноправні члени.

Висловом цього змагання являються організаційні збори, які скликується на пятницю, 2. березня, до домівки Союза Українок в Америці, під ч. 30. Іст Сема вулиця, в Ню Йорку. Збори почнуться точно в 8. годині ввечір.

Промовляти на зборах будуть: Дмитро Галичин, головний рекордовий секретар У. Н. Союза, д-р Лука Мишуга, головний редактор „Свободи", Ст. Шумейко та гр. Осип Угорчак, організатор цих зборів. На збори запрошуємо всіх молодих чоловіків і жінок у віці до 30. року життя.

По нарадах буде товариська забава.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 17. лютого розпрощався зі світом **Юліян Хула**, довголітний член і урядник бр. св. Николая, від. 255 У. Н. Союза в Вест Нютон, Па.

Покійний був у братстві від самого заложення. Був делегатом на 16 і 17 конвенцію У. Н. Союза.

Походив зі села Торгановичі, повіт Старий Самбір.

Відійшов від нас у силі віку, проживши 48 років. Оставив жінку Марію вдовою разом з 8 діточками-сиротами, з котрих шестеро є членами Молодечого Союза.

Хай та прибрана земля буде тому щирому Союзовцеви і щирому і доброму синови нашого народу пером. В. Й. П.!

Василь Шищук, секр.

Дня 8-го лютого померла нагло на удар серця **Катерина Винник**, членкиця бр. св. Кирила й Методія, від. 86 У. Н. Союза в Олифанті, Па. Покійна померла в 53. році свого життя. Родилася 20. грудня 1881 року, в селі Прибухівцях, повіт Гусятин, Галичина. Прибувши до Злучених Держав, покійна брала активну участь в громадськім життю. Покійна оставила по собі в глибокім жалю мужа Теодора і пятеро дітей: Теодосію, Марію, Анну, Павла, Юлію й Евгенію.

Похорон відбувся в понеділок, 12. лютого, при великій участи знакомих, приятелів, членів Згоди Братств, членів від. 86 У. Н. Союза й членкиць Поступового Клюбу, в котрім вона була секретаркою. Всі з глибоким сумом на серці відпроваджували її на вічний відпочинок.

Хай земля буде їй пером!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВЧИНОК, ГІДНИЙ НАСЛІДУВАННЯ.

Хочу поділитися з шановними читачами радісною новиною, що на днях одержала я листа від Вп. видавця діточого журналика „Світ Дитини", М. Таранька, в котрому повідомляє мене про небуденний вчинок одного українського патріота, Василя Тихого (псевдонім), котрий рішився запренумерувати „Світ Дитини" і „Діточу Бібліотеку" на протяг одного року для всіх шкіл на Західній Україні. А таких шкіл є поверх 10,000. Цей справдішний патріот зрозумів душу української дитини та її жадобу книжки, котрої так бракує на нашому селі. Його благородний учинок повинен знайти наслідувачів тут на американській землі. От якби так знайшлося хоч 100 осіб, що жертвувалиб по 10 долярів на діточі бібліотечки для Лемківщини (а є тут досить заможних Лемків), Холмщини чи Гуцульщини, де вороги так завзято накидують свою культуру і польщать нашу молодь, пхаючи їй в руки свою книжку. А діточа душа це так як та галузка молодого деревця. Гнеться під впливом такого вітру, який на неї дує. Тому нашим національним обовязком є захищати наш молодий нарибок від усяких чужих впливів. Молодіж, це будучність народа, тому хороним її від ворожих наступів і даймо їй в руки свою рідну і добру книжку. Ідім за приміром цього небуденного українського патріота, Василя Тихого.

А чи багато читачів має „Світ Дитини" тут в Америці? Ви певно не повірили би, що до Злучених Держав, де живе понад пів міліона українського народа і де істнують українські школи, іде всього 20 примірників цього такого цінного і необхідного для дітей журналика. Виглядає це смішно і дивно, але, на жаль, воно правдиве.

Таж передплата на цілий рік виносить лише одного доляра, на якого все можна би спромогтися. А скільки то вас купує для своїх дітей недільну американську газету, що коштує 10 центів лише задля „джоків". Чи не можна теж запронумерувати журналик, з котрого дитина пізнає наш Рідний Край, наше село, навчиться гарних віршів, а при тім знайде там багато смішного, веселого? Я певна, що і старші читали би з захопленням цей журналик.

Хто бажав би передплачувати „Світ Дитини", або „Діточу Бібліотеку", то прошу писати на адресу:

"Swit Dytyny",
Lwiw, Zimorowicza 3,

або може звернутися до мене на адресу:

A. Kochan,
105 Wilhelm St., Joliet, Ill.,

а я дуже радо подам усякі інформації.

Анастасія Кочан.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Свято трохлітньої річниці О.Д.В.У.

Старанням і заходами місцевого відділу О.Д.В.У. ч. 12 ім. Ю. Головінського, відсвятковано дня 28-го січня б. р. трохлітню річницю заснування відділу в просторій салі горожан, в якому взяли участь члени О.Д.В.У. та місцеве національне громадянство.

Свято відкрив голова відділу, О. Бережницький, вступним словом, в якому зазначив обставини й трудноці творення основ організації та успіх і вдоволення, що остаточно ідеї націоналістів знаходять чимраз більше розуміння серед української суспільности.

Слідуючим і головним бесідником був п. Т. Свистун, організатор. Бесідник почав реферат словами гетьмана Мазепи: „Острих сабель добувайте, самопали набивайте; нехай вічна буде слава, же през саблі маєм права!" В свойому рефераті „Шлях до волі через національну революцію" — торкнувся бесідник важливих питань українського визвольного руху, тої гігантної органічної праці, якої вимагає від нас нація. Він звернув пильну увагу на нашу стихійну хоробу недовіря в свої сили, коли справа вимагає органічної підготовки до революції свідомих мас національних проти сусідів, котрі готові боронити кожної пяди окупованої ними нашої землі. Історія вчить нас, що ми не тільки могли забезпечити свободу України, але панувати над Ляхами (Хмельниччина). Брак отже нам національної свідомости, ідеї національної революції, одинокого засобу стати вільним народом. У молоді ідея безперервної боротьби з ворогами стає домінуючою силою.

Потім бесідник говорив до молоди, заохочуючи її вступати в ряди О.Д.В.У.

Референта нагороджено бурею оплесків. — Відспіванням національного гимну й „Не пора" закінчено першу частину свята, після чого всі засіли до спільної вечері, під час якої тостмайстром був Т. Свистун.

При вечері говорили також інші бесідники: о. І. Савчук, Т. Свистун, М. Пасічник і О. Яремко. Між іншими о. І. Савчук в своїй бесіді до молодих підкреслив, що молодь може багато зробити в організації, до якої він її заохочував. Реферат був вдатний, бо вся присутна на салі молодь вписалась до О.Д.В.У., творячи секцію М.У.Н. Грм. М. Пасічник говорив теж до молоди, звертаючи пильну увагу на те, що молоді повинні поглибити свідомість, маючи знаця рідної літератури, історії, географії та інших ділянок культури.

При кінці зібрано жертви на боєвий фонд, після чого члени й гості розійшлися домів.

Митро Пасічник,
писар від. 12 О.Д.В.У.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN LEAGUES HOLD MEMORIAL OBSERVANCE.

Commemorating Heroic Death of Olga Basarabova.

Allentown Branch 40, Ukrainian Women's league of America, in conjunction with the Men's league of the local Ukrainian church, presented a program last night in observance of the tenth anniversary of the death of Olga Basarabova. More than 400 persons filled Ukrainian Hall to hear the program.

The death of Miss Basarabova, it was explained, occured on February 12, 1924, after she was captured by Polish soldiers when they occupied a portion of the Ukrainian country.

Mrs. Sophie Sawruk, president of the Ukrainian Women's league in this city, was in charge of arrangements for the anniversary. She was aided by Nicholas Farfuch, president of the Men's league, and Prof. Stecyk, who directed the singing.

The chorus of the Women's league, a group of young children and the Ukrainian Church choir took part in the program.

(Allentown Morning Call, Monday, February 19, 1934).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НОВИЙ ТЕАТРАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР

ЧУДО СВ. НИКОЛАЯ, написав В. Левицький. Драматична картина на три дії, після апокрифів. Для старших. 12 осіб — 20 ц.
МАТИ, драма з народнього життя на 4 дії, І. Я. Луцика. 11 осіб — 35 ц.
З ТАМТОГО СВІТА, комедія в трох діях. В. Мартиневича. 15 осіб — 45 ц.
ЗМІЙКА, В. Ришкова, комедія на 4 дії. 9 осіб — 50 ц.
МОТРЯ, нісценізація історичної повісти Б. Лепкого на 5 картин, осіб 21 — 35 ц.
КНЯГИНЯ КАПУЧІДЗЕ, фарс на 3 дії. А. Моллер. 10 осіб 45 ц.
ВЕЧІР НА ХУТОРІ, або **Василь та Галя.** Песа на 1 дію. 4 осіб — 20 ц.
ШВЕЦЬ ЖЕРДКА, або **Барон на Літниську.** Комедія в 3-ох діях. 12 осіб — 45 ц.
ДЛЯ БЛИЖНІХ, драма на 4 дії, Я. Косовського, 13 осіб 30 ц.
СОТНИКІВНА, песа в 5 діях, з історичної повісти Богдана Лепкого. „Сотниківна" перероблена для сцени Олексою Скалозубом, 15 осіб — 40 ц.
ЗРАДА, історична драма на 3 дії з часів гетьмана Мазепи, 8 осіб — 35 ц.
ДАНИЛО ЧАРІВНИК(або **Вратоване Супружжа,** комедія на 4 дії зі співами, 5 осіб — 25 ц.
ВОЄННА ЗАВЕРУХА, трагікомедія на 4 дії зі співами, 6 осіб — 25 ц.
ДВА ДОМИКИ Й ОДНА ФІРТКА, комедія в 1 дії, Л. Лотоцького, 8 осіб — 15 ц.
МАРКО СПОТИКАЙЛО, комедія на 4 дії, написав П. Франко, 10 осіб — 35 ц.
ЧОРТЕНЯ, комедія в 3 діях для аматорських гуртків, И. Ярославич, 6 жен. 5 муж. (Чортеня написане в цей спосіб, що можна його грати як хто хоче, в 1-ній або в 3-ох діях) — 30 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії, М. Підгірянка — 25 ц.
ЛЮБОВНІ ПРИГОДИ, комедія на 2 дії, Ост. Цюка, 5 осіб 15 ц.
НОВІТНІ ЧОРТИ, комедія в чотирох діях, написав А. Данко. Осіб 16 — 35 ц.
СРУЛЬ НАТЯГАЙЛО, написав А. Данко, комедія в двох діях, 7 осіб — 25 ц.

Замовлення слати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

СЕРЕДНЬОВІЧНИЙ НАРІД У НАШИХ ЧАСАХ.

На Кавказі, всього 150 миль від Тифлісу, жиє від віків загадочний нарід, що зветься Хевзурами.

Дивним може виглядати, що в 20-му столітті є нарід білої раси, про який досі не знали майже нічого, та й тепер не багато.

Пояснити це можна передовсім тим, що доступ до тієї країни дуже тяжкий. Величезний скельний мур відділює той нарід від решти світа. А сам край лежить у глибоченній кітловині, до якої веде провалля, доступне лише три місяці до року.

Як чужинець дістанеться там після великих трудів і невигод подорожі, не хоче вірити власним очам. Виглядає це, що час завернувся на кілька століть, бо бачить перед собою середньовічних лицарів, які боронять доступу до укріплених замків — своїх осель.

Осель тих загалом 30 і в них жиє ввесь загадочний нарід Хевзурів.

І чоловіки і жінки носять тісну довгу одежу з вишитим на грудях великим жовтим хрестом, а голови завивають у барвні хустки.

Колиж Хевзур іде в бій, або пильнує воріт оселі, надягає одяг середньовічного лицаря: шолом, сітковий панцир, мосяжні нараменники та наголінники, щит із хрестом, який держить у лівій руці, а в правій — гостру спису.

Звичаєм хрестоносців на щитах їх і мечах вилискуються латинські написи: „Аве Матер Деі".

Та хоч Хевзури мають такі побожні написи, тяжко їх назвати християнами. Хоч почитають хрест і Божу Матір, св. Юрія та св. апостола Петра й побожно ставлять знак святого хреста на чолі, то Ісус Христос для них зовсім чужий, нічого не знають про заповіди Божі й евангеліє та не допустили до своєї батьківщини місіонарів. Крім Матери Божої та хреста почитають вони також багато власних богів, яким ставлять невеличкі святині. Жерці, які пильнують святинь, займаються теж вороженням будучини.

А всеж Хевзури кажуть, що вони християни. Щоправда, святкують неділю, одначе також пятницю та суботу й понеділок. Неділю тому, що роблять це також Грузини, які є християнами, пятницю знову тому, бо то свято їх сусідів музулман, суботу за приміром Жидів, які живуть у горах, а понеділок на доказ, що Хевзури нарід вільний та можуть мати свій власний святочний день. Цікаве, що зовсім не їдять вепровини.

Дивні теж звичаї Хевзурів. Мають по багато жінок, одначе жінки живуть окремо, на кінці кожної оселі в подовжнім будинку, похожім на хлів, що зветься „самуревло". Це спільна хата жінок із усієї оселі. Вступ до того будинку дозволений лише чоловікам, які рідко відвідують свої жінки.

Цікаво дивляться Хевзури на потомство. Коли котра з жінок вчасніще, як після трох літ подружого життя, приведе на світ дитину, чоловік розводиться з нею, бо вважає це ганьбою.

Одначе жінка в тій дивній країні не є невільницею, має свої власні права, що їй нераз дають перевагу над мужчиною. Коли напр. мужчини, які зводять двобій, жінка кине хустину, противники мусять зараз спинити бій, сховати меч у піхву та приклякнувши біля жінки, подати собі руки.

Часом поміж дуже віддаленими від себе оселями вибухає війна, що звичайно кінчиться двобоєм найвизначніших героїв. Відбувається воно звичайно згідно з устійненим звичаєм: противники клякають на праве коліно, добувають мечі та починають бій при звуках воєнних пісень, що їх співають присутні Хевзури.

Ранених заосмотрює лікар, якого хіба нема більше в ніякій країні. Носить він зі собою щось наче стільницю, на якій завішені ріжні „інструменти" дуже примітивні, що пригадують радше ковальські чи столярські причандали.

Хевзури незвичайно горді своєю батьківщиною, хоч чужа їм веропейська культура та цивілізація, яка не може продістатися до тієї дивної, середньовічної країни.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ОЗОН ПАРК, Н. Й.

Жінки на Край.

Союз Українок, відділ 35, не забув за Рідний Край. Дня 21. січня відограли ми штуку „Данило Чарівник", з якої дохід вислано на народні цілі. Через Обєднання вислано $5 на Рідну Школу і $5 на політичних вязнів. До краю вислано $5 на „Просвіту", за що отримаємо за $3 книжок з краю, а на „Жінону Долю" вислано до краю $3. На пресовий фонд „Жіночого Світу" призначено $7. Також членниці продали за $5 книжочок на допомогу жіночому журналови. Разом на пресовий фонд зібрано $12. Таксамо запренумеровано до відділу „Жіночий Світ" і „Жіночу Долю".

Галя Швед, секретарка.

—o—

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Жінки щедрують на Рідний Край.

Заходом жіночого товариства „Союз Українок" ухвалено перевести щедрівку на Рідний Край. Зголосилися щедрувати як охотниці такі пані: Катерина Довгань, Анна Липа, Марія Кравчук, Катерина Курило, Анна Путас, Параскевія Коваль.

Жертвували по $2: А. Дзінковська, Т. Пасічник, М. Борис, П. Явінська; по $1: К. Теліщевська, М. Павлищин, Р. Павлишин, А. Липа, П. Щомак, М. Басараб, Н. Нагребна, М. Кобилінська, А. Путас, К. Матішевська, М. Кравчук, А. Бойко, А. Лабай, К. Курило, К. Довгань, Т. Пахолок, И. Хомин, В. Низова, М. Лотоцька, М. Шегда, С. Мартинів, А. Рейтар, М. Вишивана, о. І. Захарко, А. Оленчук, П. Липова, А. Антіш, А. Матіяш, А. Бурбела; по 50 ц.: П. Коваль, М. Задорецька, А. Балоний, Д. Бам, В. Колодій, К. Харів, М. Тимчищин, К. Ощуст, М. Буяновський, М. Жирий, Я. Кушнір, Т. Задорецька, М. Пасічник, А. Притика. — Разом зібрано $44, які розділено: по $10 на Рідну Школу і боєву акцію і вислано їх до краю через Обєднання. На „Жіночу Долю" $5, на „Жіночий Світ" $7, на голодуючих $5, до головної управи Союза Українок вислано $5, а кошти пересилки $1.40. — Осталося в касі 60 центів.

Ми раді, що й зі свого боку допомогли доброму ділу.

Анна Путас.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ ДЛЯ ДІТОЧОГО ТЕАТРУ

ПІДКЛАДЕНЬ, песа-казка на 2 дії — 15 ц.
Партитура до Святої Гостини — 40 ц.
ЗАЧАРОВАНИЙ КАЛІФ, драмована казка в 5-ох діях — 10 ц.
СОН МІСЯЧНОЇ НОЧИ, пластова гра в 5-ох діях — 25 ц.
ЧАРІВНИЙ КАМІНЕЦЬ, песа-казка для дітей в 3-ох діях 15 ц.
ТАРАС У ДЯКА, сценічна картина в 2-ох діях із життя Т. Шевченка — 15 ц.
РИЦАР ЛЕСЬ, сценічна картина з піснями — 15 ц.
ВІНОК НА МОГИЛУ, діточа сцена в 2 відслонах, Т. Шевченка — 10 ц.
БУНТ ЛЯЛЬОК, фантастична комедія в трох діях зі співами і танцями — 15 ц.
СЕРЕД АНГЕЛІВ, сценічна картина в піснях — 25 ц.
ВЕРТЕП, песа на три дії. М. Підгірянка — 25 ц.
СВЯТА ГОСТИНА, сценічний образ у двох відслонах. М. Курцеба — 20 ц.
СВ. НИКОЛАЙ В АМЕРИЦІ, написав Т. Б. Яворський, осіб 11. В 5-ох явах і в одній відслоні — 15 ц.
ОЛЕНКА, діточа песа на 3 дії. Матвієнко. 9 осіб — 25 ц.
ЧЕРЕЗ ФАЙКУ, сценічна картина в 4 відслонах. 7 осіб 25 ц.
МАЛАНКА, сценка на 1 дію для діточого виступу, написана на тлі народ. переказу. М. Дашкевич. 9 осіб — 10 ц.
ЗЛИДНІ. О. Олесь. Казка в 4 картинах — 20 ц.
МИКИТА КОЖУМЯКА. О. Олесь. Казка в 4 картинах — 15 ц.
ВЕРЕДЛИВА ПРИНЦЕСА, песа на 3 дії, 12 осіб — 15 ц.
ОДНОЇ НОЧІ, образок на 1 дію, А. Животко. 5 осіб — 10 ц.
ТАРАСІВ ДЕНЬ, сценка для діточого театру в одній відслоні. 11 осіб — 20 ц.
ПОЖАЛУВАЛА ЗА ПІЗНО, сценічна картина в одній відслоні, 7 осіб — 15 ц.
СОЛОМЯНИЙ БИЧОК, казка-песа на чотири дії, осіб 6 15 ц.
МАТИ, сценічний образець на дві дії. В. Жуковецька. Осіб 5 — 15 ц.
ВЕСНА, написав Д. Марчишин. Осіб 9 і гурт — 20 ц.
ВЕЧЕР СВ. НИКОЛАЯ, сценічний образок в однім акті. А. Полянський — 15 ц.
ТАРАС ПАСТУШОК, сценічний образок у двох діях — 15 ц.
МАЛИЙ ТАРАС, діточа песа на 3 дії — 20 ц.
СВЯТО ВЕСНИ, сценічний образок на 2 дії зі співами та хороводами — 25 ц.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

До крамниці ввійшов гість і каже собі дати жалібну перепойску на рамя.

— Чи пан хочуть ширшу чи вужчу?

— Таж це мабуть всеодно — здивувався купуючий.

Купчиха каже підсміхаючись: — О ні, пане, то не все одно. То залежить від того, який смуток ви відчуваєте та як далекий є свояк, по якому маєте носити жалобу. Чим ближчий був покійник, тим більша жалоба, чи не так?

— Так... то дайте мені чорну нитку. Мені померла теща.

—o—

Між злодіями.

— Слухай, Петре, хочеш дістатися на місяць?

— Ну, чому би ні?

— То вкради кожух, а дістанеш і чотири місяці!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (54)

Дивні пригоди Тарзана завершилися кілька днів після того, як він знайшовся в кайданах. Переходячи одного дня коридором, до котрого виходили двері його тюрми, він побачив ряд вояків Вельторисмакусіянів. Вони були такого росту, як він, і кождий з них сидів на величезній антильопі. Були це з форми, росту й краски тіла так звані королівські антильопи, найменші ростом з цілої породи антильоп. Тарзан пошкробався в голову та пробував відгадати загадку.

Його рани гоїлися скоро, а рани його співтоваришів теж. Семого дня шість узброєних Вельторисмакусіянів прийшли по нього. Вони зняли з нього кайдани і приказали йому йти за ними. Його сторожі вже перестали були говорити до нього, вважаючи його за людину, яка не знає їх мови. Одначе з їх розмови між собою він відкрив, що його вели перед короля Елькомоельбагадона, котрий висказав бажання побачити такого дивного бранця, як тільки загояться його рани.

Довгий коридор, котрим вони йшли до королівської кімнати, був освітлений великими бездимними свічками, які вже давніше цікавили Тарзана. Раби й вояки йшли тут безперервно двома радями. Були тут раби старшої ранги, з білими блюзками, та з зеленими нашивками на рукавах, які означували, що вони раби другого покоління. Були тут вояки кождої ранґи й ступня. Були і гарно прибрані богачі.

Попри них проїжджали на сернах інші вояки. Вони їхали на великих антильопах, які розбуджували подив Тарзана. Тут то там з коридора вгору піднімалися драбини. Ніхто не сходив тими драбинами вниз, отже Тарзан думав, що вони знаходяться на найнижчому коридорі будови. Він був певний, що цей дім був збудований на зразок домів у місті Адендрогагкіса.